

327/200

Sopetk.

Raznik narodnih prepovedk.

Jože Berger
pos. v Kranji
Sj. Rupert. Dolenskih.

Opomba. Radnič sim Vam poslal eno sopetk
narodnih pesmic, za Mateere sim tudi od Vas zahteval
prejel. A zdej Vam pošlem drugo malo sopetk -
Katerga pa sami popilite, kar je nepotrebno ja
odstranite in polikajte. T' pravopisjam nisem
posebno vaden z' ločilam in preponam to pa Vam
prepuštam. Če je mi je vredno posim odgovor
če ste prejeli, in če Vam vstrežam, bom se pri
priložnosti kaj kupij spravil.

J.B.

1.)

Pravljica

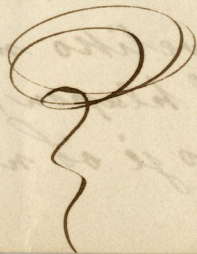
527/200, 1

Polem pšana betizja

Prer je sploh na vada po kmetih, da gospodarji sploh rokodelce najemo na svoj dom, in da dolga časa tam ostanejo, če je delo podelano kar je potreba. Tako je tudi en kmet enkrat najel enga čevljarja, da bi njemu in sploh njegovi družini občutila po naredil, to se reče usnje je vse gospodar ali kmet poprej sam kupil. Ko gre kmet med tem časom, ko mu čevljar doma delo izveršuje, neko jutro tudi ravno posvojini delu, namrec kolje sekati za vino grad, najde pod svojin domom, kjer je imel stano, vanje na hribu v nekem grabnu njegovo bet ali betizja ki je za kludje razbijet, in ko bolj netanko to betico ogleda in se prepriča da je njegova zapari, da je na drugi strani en par podplater gor pri hribih. To se mu čudno zdi, pa ne dolgo, kmalo ta pravo pogodi, vzeme betizo in jo doma shrani. Ko čevljar svojo delo dokonča, imata račun, namreč da mu kmet plača zaslužek od narejenih čevljarov. Za mu precej veliko našteje in mu izračuni koliko je naredil hlapcu, dekli, otrokam in kd, in potem koliko je od novih čevljarov

Kolko od vdelanik in od templaj in no se ve
da tud kakie stare je za ker pal in tako je bil
racun kmal konjan se gotovo vej de je cev
gar dobro skvalil de je cevje prav izveratno
in terdno naredil.

Zdy misli cevgar de bo do bil precej denarje,
mu kmal pa se prinese betizo ki so bli pod
plahje gor pribit, in mu rece: Trazi moj
mato betizo ste pa čisto pozabili ki ste je
potem plali, morava se od tega dela racun
in et, ker jest sim pošten in nečem de bi
se kaj pozabilo — Cevgarji se hudo
nos ^uras^uka, siho brez de bi kaj odgovorit
po bere svoje kopita in — se hitro po
bere od hiše. Cevgar je mislil, ko bo
dama šel, de bo si te podplate, ki jih je
bil nabetizo nabil in v dolino zasocil
gredoc vzal, ker je morebit ravno sam
rastegane imel.

2.) PravljicaKovac in Tergovec

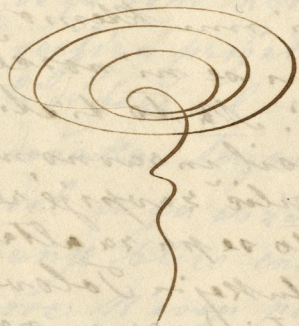
Še bila sta enkrat, en Tergovec in pa en Kovac jiklo pri-
jadla, tako desta preu posebno rada ^{eden} enja drugiga imela,
In tako sta naredla pogodbo, de je mogel Kovac endan
tergovca in Tergovec endan Kovaca obiskat. Prijetilo
se je pa de je Kovac en kaj železa z majnkalo, Ker pa denarji
ni imel, šel je k' Kristin Tergovec in je železo na upazek
Ker mu ga je Tergovec prav reudal, seveda Ker sta bla posebno
prijetla. No je pa enkrat versta prišla debi imel Tergovec
Kovac ža obiskat, ga pa ni blo, Ker je imel Tergovec nekaj
posebniga opravka doma. Ledej si misli' Kovac, je še
jezen Tergovec na mene Ker ni sem še železa placal zato
ga ni k' men. No drugi dan pride, de bi imel Kovac
tergovca obiskat, si neupajit k' njemu, Ker se je balde
bi ga morebit Tergovec tirjal al pa de je jezen na njega.
Prve zapet drugi dan, in Kovac misli' de Tergovec nebo
k' njemu, Ker ga tud endan še ni blo, pa kmalo žena Ko-
vaceva zapazi oddelec, de Tergovec jih gre že obiskat, hitro
to možu naznani in ga uprasu kaj k' hoceta naredit Ker
sta se bala, de bi jih Tergovec otregal. Možu hitro v glavo pade
in x reče ženi: Ti prinesi noter v sobo listo veliko klop ki
je v veži, in jost se bom na njo vlegel in ti me pregeri in
reči de sem umrl. In to res naglo tako naredla in ko Tergovec
že blixa vrat pride, mu hiti žena Kovacova na post, in se
ihdi in plaka de moj mož je umrl — Temo Tergovec se to
žalostno zdi, de je njegov največ prijatelj tako nenadno
vmerl, gre vender noter in vidi moža že poravnana, pa
vidi tudi de nobena opečava pri njem ne gori, kakor je

pri merličih splah navada, zato rej vpraša ženo, zakaj
pri njem nobena svēca ne gori: žena mu hitro na to odgo-
vori in pravi - ~~Ne moremo~~ Ker smo reoni in nimam
zakaj kupit. Na to tergove v zep seže in ji da denarje
de gre potrebnih reči natkupit kar je pri merliču potreba
on pa vedno ostane tam pri merliču in pravi: Jest negrem
pred od njega, de ga bom noter do groba spremil, ker jest
nubem imel večjiga prijatla, ko je bil ta kovač.
žena si misli de bo se sel od njega, saj domu jest ali spat
pa tega ne dočaka, tergove je vedno pri namiatenemu
merliču sedel in ga obza loval. Bilo je pa do kovača
čvo stanovanje blizo ene mertvašnice. Ko gre vendar
enkrat tergove k svoji potrebi, hitro ženo merliča
(moža) pozrahi in ga v mertvašnico za nese in tam
položi. Ko tergov nazaj pride in vidi de že nej merliča
vpraša ženo, kam da je tako hitro merlič presel -
ta mu povej de ga je v mertvašnico zanestla, ker nima
talho, de bi mu spodoben pogreb napravila, in de bo
tako ko en resen pokopan. Ta tergove nič ne
mara, gre pa v mertvašnico in vedno pri njem sedi,
de kakor je obljubil, de ga ne bo prej zapustil, de ga bodo
pokopali.

Noč pride, bilo je že blizo okol polnoči, kar začne
tergove od zamej neka kovo mer mrajnje, in misli kaj to
more bit ali kdo hodi ob taki nenavadni uri okoli,
gre in se skrije zad za altarcček, ki je bil tnd tukej
nabri narejen, in pričakuje, kaj bo is tega ali kdo
bo nabri prišel. Kmalo pride noter več solonajm, ki
so ravno to noč nekiga bogatina v mestu abrajali

in so prinesli polne vreče denarjev. In ta ko, so se pomen
kvali; de tukaj je najbolj pripraven kraj de se raz,
štejejo. Ko njih poglavar denarje razštevaj, se drugi
med tem časom pogovarjajo, se ve da kar njih
posel zadene. Bil je pa pri njih en novinc, kateri ni
se nobenega človeka umaril in ta novi solovaj reče,
- jest nisem se nobenemu človeku glave odsekal, zato je
pa hočem na tem mestu poskusiti, če mu bo kaj
hitro glava odletela. Eni mu kleno delu branijo
in pravijo, do č' mrtvimi se ni nosčevati, drugi pa
pa silijo de naj le poskusi. Na to tiči novi solovaj
reče - jest bom pa le poskusil in ravno misli za mah,
nit - Mo ta na mišlen merlic zavpije rekoč: Pridite
na pomoč vsi duhovi - na to se pa za altarc'kam vstavi
tergovce oglesi - smo že vsi dukeji - Tolovaji so grozno
prestrašijo, popuste ves tiči denar in naglo zberijo.
Zdej ta merlic vstane in tud tergovce pride iz skrivališča
se hitro pomenita kako in kakaj je to Kovac naredil
de se je za mrtviga podhnil, pa se ne pogovarjaja dolgo.
Ker jih velika kapiža denarjev moti ki so je tolovaji
popustili, zdej se računeta tud te dva razštevati z' denar-
jem - pride na zadne da ena vinarja, klerja ništa mogla
raspoloviti in se ravno prepričata rekoč: Kovac pravi
moj bo vinar, kbi mene ne bilo, bi tud ti ne bil dobil
tolko denarje - in tergovce pa pravi moj bo vinar ker
tud brez mene bi ne bilo nič. Kar pride en radoveden
tolovaj nazaj skor okno gledat, kolko de je ven der duhov
skupaj. Mo ta tolovaj skor okno pogleda, kar se nobi
hitro Kovac okolj ozre in skoči hitro k oknu in tolovaju
kapo z' glave popade in je tergovcu verze rekoč: Mo ta
imaš ti kapo jest pa vinar in potem stasla ober
z' denarjam zadovolna doma. Ta tolovaj pa, ki mu
je Kovac tako hitro kapo vzel, zbera naglo zopet -

naraj k svojim tovaršem, ki so ga že komaj pričakovali,
in ta jim pravi, ko se odahne poveji, da je bilo tolko du-
hovov skupaj, da se eden enega vinarja ni dabil čeravno
je bilo veliko denarja, zato je mu je pa emdat, ko je
za njega vinarja z manj Karlo, pa se krapo vesel —
(no pa jeat nasem bil xaven)

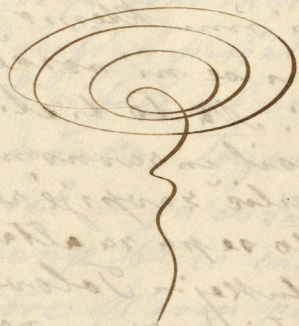
3.) Pravljica

Od Wedera

Živel je svoje dni v enim mestu en star čevljar
Kateri je v svoji mladosti kakor tudi v starosti
ves svoj zaslužek na žganju zapravil bil.
je namreč en snopsar. Ko se ledaj za svoje
stare dni ni nič prihranil, in tud delat ni
že tako mogel, razen če je kakle stare čevlje
se za kerpak, bil je zlo reven, al pri vsem tem
ni se žganja piti opustil. Kakor mu je mali
pri služek dopustil. Zatorej premišljuje kaj bo
se počel, da bi od same revšine ne umrel.

Pade mu enkrat v njegovi pijanosti v glavo

naraj k svojim tovaršem, ki so ga že komaj pričakovali,
in ta jim pravi, ko se odahne povej, de je blo tolko du-
kooov skupaj, de si eden enega vinarja ni dabil čeravno
je blo veliko denarja, zatorej mu je pa emdat, ko je
za njega vinarja z manj Karlo, pa se krapo vesel —
(no pa jeat nasem bil zaveni)

3.) Pravljica

Od Wedera

Živel je svoje dni v enim mestu en star čevljar
Kateri je v svoji mladosti kakor tudi v starosti
ves svoj zaslužek na žganju zapravil bil.
je namreč en snopsar. Ko se ledaj za svoje
stare dni ni nič prihranil, in tud delat ni
že tako mogel, razen če je kakle stare čevlje
se za kerpak, bil je zlo reven, al pri vsem tem
ni se žganja piti opustil. Kakor mu je mali
pri služek dopustil. Zatorej premišljuje kaj bo
se počel, de bi od same revane ne umrel.

Pade mu enkrat v njegovi pijanosti v glavo

De se bo za vedežā razglasil ker bil je clo mubast. In
Tako res napravi napis nad svojim stanovanjem
De su kaj' noter prebiva vedež. Kater vse vej
Bil je pa v tistem mestu en škof. Katermu je blo par
konj ukradenih, po katerih ni blo sledu ne tiru.
Tako se kmalo potem pela št' disti škof ulizi
kar za pazi na eni hiši napis - Su kaj' noter stumij
vedez - Dobro si mišli škof, ta mi bo pa že povedal
kdo je moje konje ukradil. Pošle tedej svojga strežaja
notri stem sporočilom, de nej ta vedež povej kdo
je konje škofu ukradel in de bo plačilo dobil po,
stem kakorsoniga bo tirjal. Tres gre strežaj notri -
ko stopi v omenjeno stanovanje pa nobenga
človeka ne vidi. Se ogleduje okol, vidi vse umazano
revno, kar za pazi de noter pod klopijo en rastergan
in pijan človek leži - zakliže ga, in ga vprasa
kje da je vedež - Ta mu nekako sirovo odgovori -
Kaj pa je - jest sim. - Na to gre strežaj zopet ven
in povej škofu de to ne more bit, de bi ta pijana
in rastergana šleva kaj vedil. Škof pa reče stre,
zaju - nič nede - sej je napis gori de je vedež, pojdi
se enkrat notri in povej ma vse to, če ne bo pa
za golufijo karnovan. Ko strežaj zopet noter pride
in tistim vedežū vse tako povej kakor mu je
blo naročeno, se čovljar vender en malo boji, de bi
se mu kakka neprizitna prigodila, ker on je do,
bro vedel de ne vej nič. Gre vender lahkomiščno
k' svoji stari omari - jo odpre in nekaj sturja -

papirja preobrača, najde pa med tretim rečmi nekakov
star recept, pa ni vedel za kaj de je narejen, to da
stresaja in pravi - pojdi stem listom k' lekarju
in on ti bo dal nekaj pijace, katere nej škof
zavzije in potem bo precej vedel za konje -
ker ta čevljar si je mislil - samo de bi ga še
enkrat odpravil potem hom pa napisal kaj etergal.
Ta stresaj gre res k' lekarju in res dobi eno majhno
posodec nekakove pijace in nesedamo škofu, in
škof na to rad vse zavzije, samo de bi za konje
zvedil. Kmalo ga začne tuda driska tako tuda
nagajat, de miči škof de bo mogel umreti, pa
kmalo mu je bilo en malo boljše. Debi se škof
en malo po tej tudi nadlogi razvedril, veli na
prečti in de se bo pelal en malo ven z' mesta na
sprehod. Veril se je pa škof nad tem sleparskim
vederanju, ker je zdej vedel de ga je za prasnika na
redil, se vej ga je tud mičlil Karnovat. Ko se
že škof precej ven z' mesta pripel, do enega gosti:
ga omerčja, kar ga kopet nasene de je mogel jiti
k' svoji potrebi - veli vetavit in gre bolj globoko
v hosto, pa na nagloma za pari svoje ukradene
konje, ki so bili privezani pri enem drevesu, ko
je ravno en cigan preč zbešal. Škof ves vesel
pokliže stresaja in konja od vezeta in pe-
lata domo. Zdej si misli škof, to je že -

res in ta je ta pravi vedež. Pošle tedaj srečaja k' vedež
de nej pride po plačilo. In res gre srečaj in najtiatiga
čevljarje zopet v pijanem stame in mu povej da nej
gre po plačilo k' škofu, in mu povej de je škof na tak in
tak način res konje najdel. Presneto bad si misli zdej
čevljar, kater je bil v svoji pijanosti posabil napija
dolj stergati; če mi je pa res ratalo tako po naključji-
Da si vendar ne upa jiti sam k' škofu ker se je bal.
Kake zvižice, zatorej več modro k' srečajin: Jest sim
dobro vedel de bo škof konje nazaj dobil - zekaj sim pa
vedež - pa vendar ne grem sam po plačilo, ampak
škof mi nej pošlejo sami, kolikor hočejo - Srečaj
gre, pa kmalo mu prinese nazaj 300 gl denarja
za tako vmetno delo. Zdej se čevljar za hvali za
prejeti denar in srečaj odide. Tembrajte zdej sim
pa na derdim, se mikolj nisem in el 300 gl, zdej mi
pa že nebo tako hitro zmanj kalo si misli čevljar
in ga vedno bolj piže - nedela pa nič. Ko leto mine
bil je zopet listi vedež, ta stari reven čevljar ker je
že vse podroen več delj ora zganja. Pride pa ravno
ob letu en mlad cesar u tioto mesto in bil je ravno
enkrat pri obedu pri tiotim škofu, ko se dukej
razm' možočni gospodje da mar si kej pro men kvajo
povej tudi cesar, de je njegovi cesar nedavno z'njim
zaroceni cesarigi en dragocen perstan ukraden
kater je imel posebno veliko veljave. Pa škof mu
na to povej, de nej bo le~~px~~ brez skerbi, de bo že perstan
nazaj se dobil, ker je ravno v tem mestu en tak -

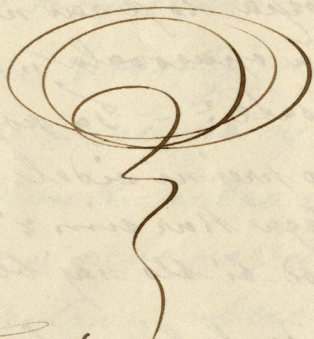
vedeč - kater vse vij. in mi povej tudi kaj
dogodbo, od njegovih ukradenih konj; kakor
mi je ta vedeč pripomogel, de jih je nazaj
dobil. To cesarja je posebno všeč, in precej
pošle po listiga vedeča + stariga čevljarja.
Ko ta povelje dobi, de mora hitro k'omenjenim
cesarju, de bo povedal. Kdaj da je njegovi cesarji
perstan ukradel, se grozno prestraši, ker si mi-
sli; to ne bo tako silo, kakor z'škofovim konjem.
(ker mi vedel nič) Ta se ropet brani in odriwa de
bo že sam prišel. Ker pa le mi hotel jiti, je bil
z' silo pritisran pred cesarja, katerga z' smertjo
nagrozi, ako mu ne povej; kdo je tat perstana.
Zdej si misli ta stari čevljar, je že vse eno, sej čim
že star je dolgo že tako nebom žibel, če me da pro-
vornit vendar si oče eno z'misli in pravi: To mi ta,
ko jest moram cesarizo sam vidit. Na to mu
da cesar boljši opravo, ker je bil ves rastergan
in se peležo sklopej u poglavitno mesto k'cesari-
zi. Ko ta cesarizo vidi; pa to mu se nič ne po-
maga, an' cesar zdej dirja, de zdej mora povedat
kdo ima perstan, ce ne ga bo puetil pa precej
obesit. Zdej mu je ota tesna le mu vedeču, pa se
vendar ojači in pravi: Meni morate dat tri dni
odloga, in ~~mi~~ ~~dat~~ kar bom zahteval in ta
sredji dan bom pa povedal. —

Tako si je mislil zviti čevljar saj za tri dni življenje
se podalsat in de bo v tem času saj dobro jedel in pil.
Precej prvot dan pride en strežaj k njemu in ga upita
* obo kaj de zahteva za dan. Ta stari vede pa
ugible kaj bi bilo naj bolj si in tako si na meni de
bo vsak dan en bokal zganja epil, de bo le zom,
rej pijan in tud kadar ga bodo obesili, de bo tud
pijan de bo laglej prebit, ker in mazel povedat
kije da je perstan, ker ni vedel nič. In tako mu
precej ta prvi strežaj prinese en bokal zganja.
Ko mu ga na mizo postavi reče čevljar - Last Bogu
enga se imam - nam reč on je po menil de ima en
bokal zganja. Ta strežaj pa se tud ostrači in
gre ven od njega k svojim drugim dvema strežajema
kateri trije, so blires perstan cesarici ukradli, in jima
povej de ta je res en vedeč, ker je precej njega poznal, ker je
rekel - enj Last Bogu enga se imam. Drugi dan nece
pa ta drugi strežaj temu vedeču bokal zganja in
zdej reče ta vedeč - Last Bogu zdej imam se dva
ker opet pomemil na dva bokala zganja. Zdej si mislijo
li strežaji go tovo nas poena in se pričakujajo kaj
bo za ta tretji bokal povedal. Ko ta tretji bokal zganja
pa ta tretji strežaj nece in mu ga postavi, pravi ta vedeč
Last Bogu zdej imam pa vse tri - o izopet misli bokale.
Zdej si pa mislijo ti trije strežaji, kaj bočjo naredit
ker poena jih go tovo, ker je rekel - Last Bogu zdej imam
pa vse tri - Predo knemu in mu račodenejo, de so res
oni trije perstan ukradli in so ga prosili nej kako
drugač to reč zvije, de mu bodo se dobro placali, ker jim

je zdej ludo za nohte slo. Ta stari čevljar je pa
zopet vesel, de mu je ta reč spet prav izšla. Inomni
se pa de je videl pri cesarji enga maliga knuška ali
peška in reče zdej strežajem: Sej bo bom prizna
nesel vama - prinesite sem kej perstan, pa listi,
ga maliga knuška, ki je vse skoz pri cesarji, pa
tako, de nebo nobeden vidil. To sero naglo zgodi in
ta vedeč porine u golt malim knušk perstan
tako de ga je mogel požrebi. Ko zdej kmalo lista
ura vide, de bo mogel za perstan povedat ali pa
osmerten biti, stopi noter k nemu cesar in druge
straša, in zdej ga upraša cesar koda je perstan
ukradel, ce ne poveš, no boš pa obesen kakor
svinti povedal. Nato ta vedeč modro odgovori -
to je moja ta mala skerb - listi knušk, koje
vse skoz pri cesarji, listi ga je požrel. Zdej
hitro pusti cesar listiga knuška razparati
in res najdejo v njem ta pravi perstan.
Zdej dobi ta vedeč veliko denarja od cesarja tako
de se mogli na vozu denarje z njim pelati in pa
spet od strežaju je bil dobro plačan. Priside na
zaj v svojo poprejano mesto, si precej kupi eno
grajšino in v njej poseba dobro živi in se sam
sam sebi čudi. Kako de mu je vsa ta reč tako do
bra izšla. Vedli so pa drugi mestjani de to
je večidel en slepar, de res ne sej nič, kako ga je
zopet en drugi grajšik povabil na kveilo in je
pustil na pravi raznik jedil. Za ta zadno jed
je pa listi goved pa prihasnil enga kuhar
ga rakka, kater je bil v čisto pokriti posodi na

miru prinesen. Kdaj ga ta grajski uprasa, kaj de je
tukaj noter za eno j^o - če mu ^{ne} povej ga precej vtrlel bo
? pristalo, ki mu je jo precej nastavil na perst.

Ta veda zdej zopet v tiški izdihne in reče: Oti ubogi
rak ti. Pomenil je pa za sebe ker on se je z ravno
brak pisal. Ta gospod zdej zopet vidide je uganil se
zlo račndi, ker bil je res rak v pokriti posodi. In
zdej je bil povsod za praviza veda razglasen
in visoko čislav — / pa tudi tukaj nisem bil jeat
pica sega.

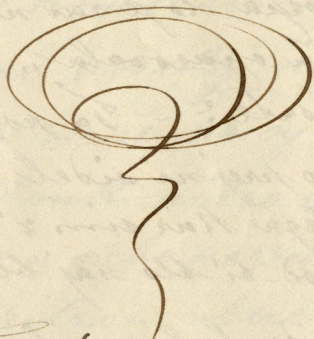
4.) Nastavize

- 1.) Kaj je enkrat ena žena storila, ko ni blo greh,
ako bi pa zdej ena žena tako storila bi bil pa
velik greh.? Odgovor: Maria je svojga sina
Jesusa do pobožji molila, to ni blo greh ker je
bil Bog - in ako bi pa zdej ena žena svojga sina
molila seveda bi blo malikvanje -
- 2.) Kaj je ostalo na sv. Križu, ko so Jesusa dolj
sneli al doli vseli.? Odgovor: Njegova svetost,
ker od listih malu semeni je - svet križ -

miru prinesen. Kdaj ga ta grajski uprasa, kaj de je
tukaj noter za eno j^o - če mu ^{ne} povej ga precej vtrlel bo
? pristalo, ki mu je jo precej nastavil na perst.

Ta veda zdej zopet v tiški izdihne in reče: Oti ubogi
rak ti. Pomenil je pa za sebe ker on se je z ravno
brak pisal. Ta gospod zdej zopet vidide je uganil se
zlo račndi, ker bil je res rak v pokriti posodi. In
zdej je bil povsod za praviza veda razglasen
in visoko čislav — / pa tudi tukaj nisem bil jeat
pica sega.

4.) Nastavize

1.) Kaj je enkrat ena žena storila, ko ni blo greh,
ako bi pa zdej ena žena tako storila bi bil pa
velik greh.? Odgovor: Maria je svojga sina
Jesusa do pobožji molila, to ni blo greh ker je
bil Bog - in ako bi pa zdej ena žena svojga sina
molila / seveda bi blo malikvanje -

2.) Kaj je ostalo na sv. Križu, ko so Jesusa dolj
sneli al doli vseli.? Odgovor: Njegova svetost,
ker od listih malu semeni je - svet križ -

5.) Praviliga Nebeški mož ali

Opelharjen grajsák in njegova gospa.

Tel je enkrat en popotnik, memo ene grajsine, kat
je bolj nasamim stala in odlocina od blizne vasi, u
gleda vse z kosi gor proti nebesam, menda je vreme
premisleval, kakšno se bo morebit v kratkim čas
ko ta popotnik gledal vedno proti nebu pogledaje, ga
uprasa grajsineta gospa, ko je ravno okrog okno
gledala in tega moža oparovala, „Mož! kaj tako
gor proti nebu gledate? - Ta popotnik obtoji,
se ozre na gospo, katero prej ni videl, in ji ob kratkim
odgovori: Mi dolgo tega kar sim z nebes prisel, in
kdaj pogledujem, kod bi bilo naj bližej naraj - pri
Gospe ga potem se bolj naglo uprasa z kosi:
O nebeški mož! ali ste morebit tud vidli moj
sina gor? ki je ravno včeraj en mesec kar je
omerl - in kaj dela gor? Ta popotnik zdej vid
de tej gospej nesamo enga kolosa, ampak več ko
les klov majnka, po katerih se pamet veriti,
zatorej ji pa tako odgovori in pravi: O videl
sem ga vsak dan gori v nebesah - vedno kva
in igra za denar, pa zdej mu tud re Denarje -

emnalo primajnikuje. —

Gospa ne pomisluje dolgo in ga zopet nagovori:
O predragi vi mož! ali bi bli vi tako dobri, da
bi moj mu sinu, nekaj denarja odali, ki ga bom
jst počelala — O kakaj ne — odgovori popot-
nik, to se že zgodi — hdi hitro gospa gre naraj
po sobi, in kmalo prinese enprecejšni krep denar,
jo in ga popotniku verše skozi okno in ga
prosi, da ja nej kmalo izroči ta denar njenmu
sinu, in mu se posebej nekakovim tolarju
podoben denar verše pa njenmu zadarilo. — In ta
ko se ta popotnik hitro zgubi na drugi strani
grajšine, vedno u nebo pogledvaje, — potem je
pa dobro. ta hitro — vbera — kmalo za tem
pa pride grajšinski gospod domo. Ker bil je prej
pri svojih delavcih na polju, gospa mu hitro
nasprot teče, in mu vsa vesela pripoveduje
kakko, da je enim možu, ki je iz nebes prišel,
denar postala njenmu sinu, ki kvarta zora
nebesih in je že močno zakvartal svoj denar —
in tako nadalj povej kako de sta se z' maxam
pomenila — No gospod vidi, da je res gospa

njegova ^{ko}ta priimljena, da se je denarjev z'nebilov
ji smeje se pa vendar ves jeren reče: O li per,
smoda-li! Kdaj si se li' slisala, debi's nebiš
kvartali, ali' pa de hi' kdo z' nebes misel dolg' me
perpovedvat — . Lohj' naglo gre gospod, in poklije
svojga hlapca, veli' obsedit' naj' boljšiga konja, in
dirja' naj' narveč more za tistim papotnikom
po pokharonim potu, po katerim je prej' tisto
moz' g'nil — .

Kar ta papotnik, ki' je jo' tud' dobro vbrisoval
že od daleč' vglada gospoda, kako je' dobro vdiral
z' konjem za njim. Lohj' hitro st^{pi} za en germ, sleč
svoj' dobro sukno, in navleč' eno bolj' razstergano
saro nase — in gre ravno ceste in (podomac' pose
se vserje na en' kapic'ek in potem, ko se opravi
z' klobukom pokrize, in taisto tiscap' gospo,
da pričakuje — Ko gospod do' njega prikal,
pira, vprasa ves spehan, ali' je videl takiga človeka
potem potu giti? Ker gospod ga ni poznal, ker je bil
preoblečen) Ta papotnik reče — ja videl sem ga
pa vi' ga bote t'ško. dobite li, ker ste z' spehan,
ali' ce pa hocete, grem pa j'et na konja, in j'et
kom bolj' hitro jedaril in bova kmal' skupaj

samo de greste sem kaj in de boste ta klobuk tiščali;
ker sem žest ena posebno lepiga ptička vjel in se bo-
jim de bi mi voel, zatorej ga bova pa potlej ko nazaj
pridem obdva leglej vjela - .

Gospod mu hitro se posebno plačilo obglubi, če bo
res tako dober, in razsede konja in - Ti si klobuk
zraven ceste tišči - in to, na dobro konja ptička nazaj.
Le dolgo ga ni bilo moža ne z konjem in z onim
nebeskim možem z denarjem nazaj - Zdej si mi ali
gospod - morde me je pa se ta za konja opeharil in
mislil - he morde bom pa ptiča sam vjel, de kaj ne
bom z miram čepel tu kaj in - Tako privzdigne
en malo klobuk in drugoroko pa hitro po grabi
nater - o devet rogatih - polno roko, dobro deseciga
človeški ga blata - Zdej nevej gospod kaj li naredil,
al bi se smejal ali bi kled od same jze, ko zdej previdi
de je se sam balj neumen, ko ker njegova žena
ali gospa, ker ga je se oni nebeski mož za konja
tako na lepim opipil - gre vendar samo nazaj v
grajšino in povej tud gospa, kako jion modro
ravnal, in potem reče gospa: Ti si se reči per
smada od mene, ker si se konja opod sebe dal
nebeskim možem

6.) Pravljica

O streh naukov ali svetov.

Živela sta enkrat v en vasi dva mlada pa neozena, jena kmeta, Matera sta bila posebno prijatla. Namnila sta se obdva vedno v prostim stanu živeti, pa neterpi to dolgo, eden z' med teh dveh se kmalo oženi, in tako si napravi čedalje več skabi, ker Bog ga čedalje bolj od leta do leta z' otrocičkam & brezskrbuje za Matero je treba tudi za kruhek brezskrbet. Ta druga pa se neozeni tako bera, & pa tudi on se kmalo naveličev v samčevostkimu stanu živeti. Gode ta, ko se je v prvič oženil, mu zlo brani, ter mu pripoveduje, de kolikokrat bo pri ženi ležal, tolko funtov ali liber bo lažej ko bi se tehtal. Pa ta mu tudi vsega neverjame, in kmali se tudi oženi in v dveh letih mu Bog z'e tudi priverže dvoje fantičkov & raven tega priti nejo še slabe letne, zatorej setne temu čedalje bolj skab vteplje, in se tako pravo hitro naveličev tega z' konstiga stanu, kar se tudi čedalje bolj in bolj keca, da se je oženil,

Zatorej si kmal naprej vse me, de bo svoj ženo in domacijo popustil, in se podal po svet si kakke druge službe poiskal.

In res se eni ga dne napravi, vzeme svoj ro-
ročni (rinke) perstan, ga prelomi, da polovico zeni
in polovico pa sam obdrži in skrani, in jo tako
po času odrine posvet. Tako pride do eng a gradu
po pravi za službo, pa je tudi precej dabi, ker je si-
simu grajščeku ravno eng a pešca majnikalo.

Ta služba eno leto prav zvesto, tako da je posebno
gospodu opadil, da ga je ob letu, ko je šel v ano mesto
k' enmu gospodu za streljaju služiti, prav nerad
preč pustil. Tam služil z opet prav marljivo
pri tistim gospodu celih dva in dvestet let, in
tako je veliko denarja prislužil, pustil je pa vsako
leto
kon ali zaslužek pri gospodu, stem namenem, da
+ kadar, bo šel preč, da bo skupaj plačilo potegnil.

Služila je pa tudi pri tistem gospodu ena stara
kukarza, Matera je marsi kter dober nauk dala
temu streljaju, zatorej je jo pa tudi vserad bogal,
kdež, po solkih letih, se mu je stozilo po domovini
in je jel premišlevati - Bog vej kaj počnejo - moja žena
in otročki doma - ali sa se zdravi ali ne, al so more,
bit že pomerli, i. t. d. Tuto se nameni na vsak na-
čin jiti v svoj rojstni kraj k' svojim domacin
ker je ravno k' Monzu leta šlo. Tatorej prosi
svojga gospoda za skupno plačilo in razpricala -

Gospod mu brani, de ne jga nikar se ne pusti, ker
ga je posebno rad imel, bil je namrec prav svet
in priden aluzabnik. Pa ta ne od jerya in tako ob
kratkin^{se} napravi damo. Zdej mu gospod nastoje precej
sno kopicca denarjev. Kar je skor celih dva in dvejsset
let posteno zaslužil in mu zraven se reče - na ta de
nar, to je tvoj zaslužek - alko pa počeo ta denar pu
stit meni, ti bom dal pa tri lepe nauke ali svete
kateri ti bodo morebit več koristili kakor pa ta
denar - Zdej premišluje ta strezaj, kaj bi blo bolj
vret - dami li se kuharje, kateri mu je vselej prav
svetvala - gre in jo vpraša - Ta mu reče, de bolji je, de
nauke rad obli kakor pa denar. Gre tedej nazaj k
gospodi in si izvali nauke ali svete, ktere mu gospod
obljubil je povedat. Zdej mu gospod povej tako nam
reč: Prvi nauk je - Ogiblej se ozkih in stranskih potov.
Drugi: Kar ti mar ne gre - nikdar ne sprašuj - in tretji
nikar se nikdar ne prenažli, kar bi imel dones storit, so
za jutri odrimi - Tako se poda zdej damo stem
naukim in z nekimi malimi denarji katere je
skor vse leta prihranil, ki jih je za kako darilo od
kakih gospodov dobil.

Precej prvi dan proti noc, dojde dva mesarja, kateri
sta bila namenjena na smenj. Gredo on čas skupaj
in se pomenkvaajo med seboj - pa zdej zasijeta se dva

mesarja na ena bližno, bolj ozko pot, Pa ta gre tudi
on čisto z'njirna, Kar se demiali iperviga nauka - Ogiblej
se ozkih in stranokih potov - se verne precej nazaj
na cesto in one dva sile, pa nočeta jiti, zatoorej gre
pa sam po široki in prostorni cesti.

Cer eno uro dospel, do ene velike ostarije ali Kerčme in
tam, Kar je bila že noč - ponoči. Drugo jutro ko vstane
in se na pravi naprej popotovat, pride eden k'liosti
hiši povedat, de je našel, dva ubita mesarja in otro,
pana ležati na steni, ki je bila bolj bližna pot, do
te hiše. Zdej prevodi ta, de je prav de je šel po široki
cesti, ko li bil s'konim dvema - li bil ljud ta ubit,
in tako si misli, precej ta prvi svet ali nauka je boljji
ko, ves denar, katerga li imel dobit. Gre tedej naprej, in
si se bolj utiške v spomin nauke. Ta drugi večer
pride zopet do ene velike Kerčme, in tudi tam želi pre,
nočit. Ko pride noter vidi eno hčer u hiši, grozno
gerdo in po em'ne natorni boleeni popačeno, Matera
je bila okoz ena pregresček od staršev skoro od imdga
druha absedena, in vsaki kdor je prišel v hišo, vsak
je uprašal. Kaj de je, de je taka namreč tako grda.
Ča se pa spomni ta drugiza nauka namreč - Kar
ti mar negre - ne poprašuj - tako tudi zdej nič ne
poprašuje, in Kar je samo potreba to poprašu
in se pogovarja. Ko drugo jutro tudi s'buklej
vaterne in spravi, vidi tudi hčer vsa drugačno =

prejgerdo in ostudno - zdej lepo in z alo - bil jo je
navnree resil skoz to, ker ni poprasetal, kaj ji je
de je taka - kar je se vsak vprašal, kdor je noter
prisel. Zdej pa mu tukej dudo lepo placilo, za to.
ker so posebno veseli bli; de je hčer resena. In tako
se dobro obdarjen dalej na pot poda prot domu.
Ko se le ta četerti dan pride do svojga doma vidi
že od daleč, ker bilo je že glo v noc, vsa hiša razsvet,
leng in petje se vse okorazlega od hiše nasprot.

To se mu čudno zdi, kaj bi pač to moglo bit. Dre
lino do hiše in se splazi pod okno in pogleduje noter -
:Kaj vidi? - svojo ženo precej spozna, a z raven okol mize
je pa se veli k drugih - na mizi vse lepo z' pijaco in
nekaj jedil napolnen - gorelo je po več sveč na mizi -
vsic edno in pravnice no opravleni - a si misli; kaj vra
ga to more bit - prav lino poslušā in pogleduje -
aha Tam z raven ljud vidi dva mlada duhovna -
ni se z adosti - zdej vidi de te dva mlada duhovna njego
vo ženo poljubujeta - a to mar je pa vendar preveč -
Kdo bi se mogel quederz nit, pa že clo en duhoven mojo
ženo ljubovat - si misli - prime ga ljubosum,
noč - in jesa čedalje bolj - he vrag te naj pocitraz
in misli precej to droje poterlit skoz okno, in je
že samostres ali pičtolo napel - kar se domi sli tret,
jiga navka: Ne prena gli se, in kar bi imel donec
storit, to za jutri od rini: - Ne j bo, bom pa

junter to drupal raz, podil, sej kakor kaže, ne bodo
šli tako kmal narazen - in kako se en čas gleda pa
vse skoraj čudnoga vidi in sliši -

Gre vendar v misli in si misli, sej me ne bo nobeden pozna-
nal, ker sim denega opravjen in tud človek se že v tal-
kih letih spremeni, in tako prosi za prenočišče.
Tukej se zdey zlo branijo, stem da ni prostora, in ne bo
imel kje ležat. Ker je veliki ljudi, in bodo jutri
imeli posebno veselje, ko bota ravno te dva duhovna imela
novo mašo, ker sta sinova od te matere in necej o pa
na venzih ali na Krangelnik i. t. d. Zdey sa hitro zvej kaj
de je in je prav zlo vesel, de je poslušal ta tretji svet
ali nauki: Ne prena glise i. t. d. no ko bil prej v naglosti
to troje postrelil, bi bil zeno in svojo sina ubil.

Pa ta zdey le se nadalje prosi in obljubi, de ne bo
nobene sitnost delal, in če bodo hotli, bosel pa
ljudje ležat. No pa bodi, mu je bilo receno, gre k
peci in tam precij en čas sedi. Ko so že, ti, okoli
mize pa zlo veseli postali in marsi katero kupco
spraznili, se spomnijo lud na tega ki je pri peci
sedel, velijo mu k' mizi, de bi se tud on z njim krat,
ko časil in veselil, ker bil je tud zlo čedno opravljen.

Ne brani se jim dolgo - gre, in se prav spodobno obnašee
kakor se pri takih spodobi. in tud marsi kaj povey
kako je po svetu, kaj se vidi ali sliši. Prigodi
se pa, de se enkrat nekako presedejo in de ta

Tuji ali' popotnik ravno pri svoji ženi in materi
dveh novo masnikov, seveda nepoznan sedi.

Ko tako eden drugmu na zdrav^o novo masnikov
napijajo, spusti, tu tuje ali' mož, na tihom uflu,
pico, kisto polovizo perstana, kar že vemo, tega
je bil prelomil in endel dal svoji ženi, in enga
pa sam obderjal, in tako postavi v veselje kupco
pred ženo in jo na toči. Ko zopet v drugje pjejo,
kar pri leze z vinom polovizo perstana v usta in
o kaj pa to pravi žena - pogleda - in vidi polovizo
žalostna nastane in ne reče nič in greven k' deti
lom, k' jih en malo okrega, ka ko, de so do tega
prišle, k' in ji v vin na mizo pri nesle, ker to,
je mislila, de je tista poloviza perstana ko
je ji bil mož pred odhodom zapustil in zdej Bog
vej kaj v kaki stvari živi ali je pa še mrtvo in
spomin na svojga moža ji čedalje bolj žalost
napravljja. De kle se clo rote, de tega ja se nobena
ni vidla in de tega ja nobena ni kriva.

Zdej žena nese nazaj pravst, naj bolj dragocen
spomin nek svojga moža, v predulo, ko je pred
bil in - o kaj zapazi tudi svojo polovizo
na pravim mestu - stakne skopej in bil
je ta pravi in celi poročni perstan svojga
moža - . In zdej se ji oči od pro, z edosti jasno

zdej sprevidi, gre v hišo vsa solz na od veselja —
objeme tujca svojga moža — in zdihlej na zdihlej
ljubi moj mož — in zopet ljuba moja žena po
tri in dvajsetih letih — Ko to, sinova ta prizor
vidata, se nemudoma dolgo, in bil je zopet
objem na objem in ljubi oče — ljubi oče —
Bilo je drugi dan veliko večji veselje na novi
madi dveh sinov in marsiktera solza je kamila
z' oči, ko bi seer ne bila, in marsiktera kupa
iz prarnera, ko bi ne bila. pa vendar jst
sim bil vedno rajen, ker nisem nič dabil
in menda tudi ne bom. —

7) Pravljica

Cudovitni nagelceti

živela sta v mestu N. Dva za Ronška
mož in žena, kateri sta imela enega samga
sina po imenu Carl ali (Dragolin). Kar je
bilo mestčanov bila sta te dva naj naj bolj

zdej sprevidi, gre v hišo vsa solz na od veselja —
objeme tujca svojga moža — in zdihlej na zdihlej
ljubi moj mož — in zopet ljuba moja žena po
tri in dvajsetih letih — Ko to, sinova ta prizor
vidata, se nemudeta dolgo, in bil je zopet
objem na objem in ljubi oče — ljubi oče —
Bilo je drugi dan veliko večji veselje na novi
madi dveh sinov in marsiktera solza je kamila
z' oči, ko bi seer ne bila, in marsiktera kupa
iz prarnera, ko bi ne bila. pa vendar jst
sim bil vedno rajen, ker nisem nič dabil
in menda tudi ne bom. —

7) Pravljica

Cudovitni nagelceti

živela sta v mestu N. Dva za Konška
mož in žena, kateri sta imela enega samga
sina po imenu Carl ali (Dragolin). Kar je
bilo mestčanov bila sta te dva naj naj bolj

revna, in ništa premožla več ko tri tisoč vrednost.
Ta sin Carl je pa ljubil že več let eno hišno, Katarino (Cati) po imenu, ki je pri en gospodi v mestu
služila, pa tako, da ona ni nič vedla od tega.
Pro oca in mati se že postarata, nagsvarjata
sina da bi se oženil. Ta sin Carl pa pravi, "Kako
se čem oženit, ker smo naj'bolj revni, ena bogata
me ne mara, in eno resno pa vi ne pustite.
Nič ne deno, mi pravi oče, če prav resno vzemes
samo, da se bota lepo za stopila, in potem vama
bo bog že srečo in blagoslov dal, da bota le postema
živela. Tedy reče sin Carl, "Vem za eno služab,
nizo nam reč hišno, katere mi naj'bolj dopade
in je že več let rad vidim, in to bi vzel. Starši
mu nič ne branijo, gre res in jo poprusa ako bi
se hotla zarocit z njim. Ta dekle Katarina se ču,
di in pravi, "Kako to zamore bit, ker jest sin
revna služabniza in nimam nikakorsne
ded sine ali dote. Pa Carl ji povejda je že več let
ljubi in denjo hvče vset. No zdaj se res zgodil, se za
roci in pripelja svojo nevesto neu očetu dom.
Prav s lepim zlogu doma živijo a Kupci in si na
pravita se eno mehana tergotino, kar jim a end
starši vedno k čem pomagajo.

Ko entrat Karl gre po svojih beretjah in ga ni blo ene dni doma, žbali mu žena Katarina na nagloma in smerje. Karl domo pride, mu mati mati na prost in mu žalostna reče: Ljubi moj oin Karl, ni kar se ne vstraši preveč. Ker Katarino smo doneo za kopalni bje na nagloma omerla. Sin Karl se zlo prestraši kar ni omaknil in jakko žaluje za njo, ker imel je jo posebno rad. Ko se enmalo bolj xavej, prosí mater nej mu greda grob po bazat, bilo je že pozno navečer.

Pes gre mati in mu pekaré grob, kjer je bla za kopana in oin Karl pa poklekne na grob in zlo žaluje in moli za njo. Ko le sin noče xapustit grobu, ga mati vender le opomni naj gredoma, ker je že pozno v nte. Ta tu noče jít in tako ga mati na grobu pusti in gredoma. Karl pa vedno bal moli in jakko na grobu, kar za ali, si nekakov sim, se ozre in vidi enokaeš. Ktera na, ravnost prot njemu lese. Ta se jo v naglosti vstraš pa vender noče bežat, ledj pri lese čisto blizo njega in ga bačé nazovori: Ma vzemi tu nagelček, ki ga imam jít na jesilku. Ta se xalčndi - pa vender noče vzet, ker se je bal, de bi ga pičla. Ta ko mu u drugie reče: Vzem tu nagelček, pa dne sdej noče, in ko mu se v tretje povej, de naj nagelček vzeme, se vender ojači, poseže in res ima nagelček v roki.

Na to se z'kaže spremeni v eno zato dekletu in reče
Lijeta dekletu Karlmu. Ste m' nagelno namazali
in prekrizaj' na čelu na ustih in na persih svojo
ženo - pa jo boš obudil, potem pa dekletu zginel.
Kers gre po matiko in lopato in kemalo od kopa
zemlje, vzeme ven drugo in odpre in tako stori
kakor mu je bilo naročeno. Zgodilo se na masi in
prekrizaj' je na čelu - ga je pogledala - namazal
in prekrizaj' je na ustih - ga je ogorčila - in ko
je na persih prekrizaj' - mu je roko podala in vstala.
Torej neznančno vesel pela svojo od smerti oba,
deno Katarino domo in Lijeta nagelček pa dobro
skrani. Kdodomo pride in na vrata poterka,
mu pride mati od pret, pa se slo vstruši ko
vidi Katarino pri njemu. Katurej si mane oči
ker misli de se jej sanja, ali se radrege ji hitro
sin pomaga, ko pravi: Ne čudite se mati, res
je ta prava Katarina, ker sim tolko časa
molil, de sin jo k' življenju obudil in ji se
nadalej pripoveduje kako se je zgodilo in
naisto tud oči pride in se tud zlo čudi, grede
tedej vsi skupaj naler v hišo in Boga hvaljo
ker ji taki endez dopustil =

Živela sta zdej pol leta prav zadovoljna skupaj.
Prigodi se pa, da je prišlo nekaj veliko vojakov
v isto mesto, in so ^{se} razdelili po hišah. Tudi du-
Kaj pride en častnik ali oficir v stanovanje Kater-
je prav rad in večkrat pogledval Katarina, bila je zelo
cedna, in tako jo je napravil na svojo plač brez, da
bi bil mož Karl Kaj zato vedil. Šel je zopet
enkrat mož po svojih opravilih in ni ga bilo ene
dni doma. Ravno v tem času pa so se vojaki odpravili
v eno drugo mesto, za to je tudi ta častnik mogel jiti.
Ko ta nezvesta Katarina zdej vidi, da je zdej najbolj
pripraven čas, ko moža ni blodomla, pobegnit z čast-
nikom, & pobere svojo oblačilo nekaj denarjev in
zlatino in tako jo potegne z vojacom. Ko se je
pa častnik bal, da bi mož ne zvedel za njo, zato
rej poprosi svojih najprej postavljen, da so ga
k'em in drugim oddelku v posebno dalno mesto
oddali, da je tam bolj brez skrbi z nezvesto Katarino
po svoji volji živeti. Ko zdej tu prvi mož Karl
doma pride, najde doma se bolj vse v žalostnim
stanu, ko prvič ko mu je bila umrla. Če in
mat so tud zdej se bolj žalostni in tud sin ne-
voj Kaj bi počel, ker mu je žena ta kosramoto
naredila. Zdej mu čist nič več ni obstanke
doma, vzeme puško in gre ven iz mesta, čeravno
mu mati in oče hudo branijo, ker otu se bala,

De bi se sin od same jese in žalosti svojih zivljen-
je končal. Pa sin pride kmalu nazaj in prineso-
enga tička, ki ga je bil ustrelil in ga da svoji ma-
teri rekoe: Vzemite ljuba moja mati tega tička
za spomin od mene, in kadar boš tička pogli-
dali, ta krat se domislite na svojga sina Karla
ki je tudi zdej kotler en vaterlen tiček na svetu.
Zdej tudi ta sin vzeme še enkrat slovo od svojih
staršev in vzeme tudi listi nagelček seboj ki je imel
vedno spravljena, in jo tako na veliko žalost svo-
jih staršev potegne posvet. Priđe pa v pogla-
vitno mesto kraljeva kraljestva in gre tam
prostovolno med vojake služiti, ker je vedno
mislil, da bo še kdaj po naključju svojo čeruo,
no nekvesto ženo videl.

Pa se zdej dobro izuri pri vojaki in tako pride
od stopinje do stopinje na večjo vojaško službo,
in kmalu postane stotnik.

Pripeti se pa, da cesarju ali kralju njegova so-
pruga ali kraljica na nagloma umre. Kralj
seveda tega močno žalosten pa to nič ne poma-
ga, in tako zdej enedni mrtva kraljica na mert-
vačkini odru leži. Zdej se ta stotnik domisli
kako je tudi žalosten bil, ko mu je bla žena
umerla pa se tudi spomni na listi nagelček

sklerim jo je bil obudil, Moga je vendar sè imet,
in si mioli, more bit bi pa tud tej Kraljici pomagat
k' življenju, ko bi tud tako žyno rasnal, kotter sin
z' svojo zeno. Gre k' enim višjimu na kraljevski
dvor in mu vse to povej, kakode bi on kraljico k'
življenju obudil. Tisti precej kralju to naznani
in kralj' pueti tega etotnika pred se poklizati in
ga tud on od teh reči sprasuje. Tu etotnik mu vse
nasanko razodene in potem pa poskusi - Gre kje
k' mestvaškim odru in ko kraljico na čela poturija
k' tistim nagelnom - ga pogleda, ko jo na ustih
poturija - spregovari - in ko jo na persih poturija
mu rokka poda in rostane - . Kdo tega ne bo vesel,
če kralj sam nez in marsikter drug -

Jmela pa nieta, tisti kralj in kraljica nič obrok
zatorej pa od samga veselja in hvalečnosti tistiga
etotnika, kralj za sina vzeme in ga pueti kotter
naslednika častitljivo kronati. Ktej veseliji
pa pueti poklizati ta novi kralj, vse častnike
in barjih je blo na višji stopinji z' ženami vred
na obed, barjih je blo pod njegovo paljo.

Preo pridejo vsi skrupelj, in tudi tisti pride
ko mu je zeno od pelal in žena - nezvesta Katarina
žnjim =

Šdejt ta mladi kralj Katarino precej spozna, ona
pa njega ne, ker je bil ves drugačen - bol poračten
in tudi drugač opravljen. Veseljijo se vsi oku-
pej prav dobro, pa vendar kralj vedno tako ravna
de se z' tisto nesrečno njegovo ženo Katarino naj-
bolj meni, in tako pride marsikaj na pozno-
vor. In tako jo v pričo vseh pri eni priložnosti
vpraša: Kaj bi bila ena takra žena vredna ktera
svojga praviga moža zapusti in se z' drugimi mu-
vlaci. To se veda, tega si ⁿⁱ mislila, da bi bil ta
kralj, njen prvi mož Karl - zato rej neče in
taka žena nič drugiga ne za sluči, de bjo na
sred dvora z' šterimi konjarni razstergali.

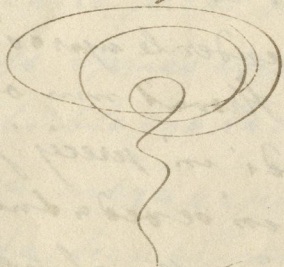
Šdejt kraljostane in ji reče: Doz nas mene -
svojga praviga moža Karl na? Ki sim te
bil k' življenju obudil in za zahvalo ki sem
te tako h'ubil, - oddi si mi pa tako naredila
zatorej kar si sebi izvoljila - to boš pa tudi pre-
jela. Pude seer pred njega na obraz, pa to nič
ne pomaga, se ga prav za odpuat prosil - pre-
cej je bila na skrivaj z' konjarni razstergena
In drugično se pa med tem časom gostili, tako
da bi bli kmal klobučke izgubili. /

8.) Imečna pa resnična pripovedka.

Prisël je enkrat en Slovâc v kerëmno (K. N. netom povedal ravno imecna) in sede za mizo, brez de bi povedal, kaj bi rad, al morda pijãc ali kej jesti, in tako kakor bi bil mu tast sam za mizo sedi. Kerëmâr ga vender le upraša - moč! al bi moč bit radi kaj pili? Slovâc mu odgovori - ja - ko bi bilo - to se kmal zgodi in precij je stal polie vina pred njem na mizi in seveda tud kak kosicêk krmna. Slovâc listo vino kmal popiji pa vedno le molci. Kerëmâr ga zopet poprãša - moč! al bole se pili? zopet dabi odgovor - ja, ko bi bilo - ali zelte tud kej jesti? - ja ko bi bilo - zopet se mu prinese vina in tud pecen ko na mizo in tako se počasa Slovâc dobro narucã in napije, pa vender vedno molci. Koji tako, zeta goat, ene dobre tri ure u kerëmi sedel in se tako pokrepãl, se počasa vdigne iz za mize in je je mieli tako, men nič - tob nič - pobrisat na prej brez kakiga racõna. He - moč! glasno reče Kerëmâr, al tote kej plãčali? Slovâc mu mirno odgovori - ja, ko bi bilo. Presnet bodi, se kerëmârju en malo nos zas,

če, ker v frootovej mošni ni nič bilo —
denarja.

Od tistiga časa, je pa tisti Kerčmar vsakiga
sumljivega gosta vprašal, preden mu je kej
dal — Ko bi tudi kej v mošni bilo? —

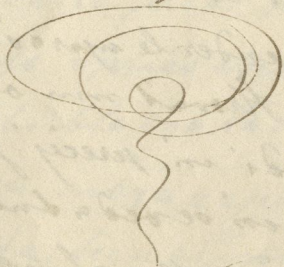
9.)

Reoni na dogodba, muhašt slepar,

Ko so železnice od Ljubla ne pa do Tersta
delali, se je lud marsikter iz Dolenkiga
tje podal, da bi kak krajecček prislu-
šil. Tako gre leta 1855 lud bolj en reoni
kmetič tje (od Katerga tu kej govorim)
stern namenam, da bi malo delal, dobro
živel in veliko denarja domo prinesel.
Reo je bil ves muhašt, pa mu vendar ni šlo
tako, kakor je seer mislil, če je kej zaslužil,
pa je tud gredeč napravil, kar je sploh takih =

če, ker v frootovej mošni ni nič bilo —
denarja.

Od tistiga časa, je pa tisti Kerčmar vsakiga
sumljivega gosta vprašal, preden mu je kej
dal — Ko bi tudi kej v mošni bilo? —

9.)

Reoni na dogodba, muhašt slepar,

Ko so železnice od Ljubla ne pa do Tersta
delali, se je ljud marsikter iz Dolenkija
tje podal, da bi kak krajecček prislu-
žil. Tako gre leta 1855 ljud bolj en reoni
kmetič tje (od Katerga tu kej govorim)
stern namenam, da bi malo delal, dobro
živel in veliko denarja domo prinesel.
Reo je bil ves muhašt, pa mu vendar ni šlo
tako, kakor je seer mislil, če je kej zaslužil,
pa je tud gredeč napravil, kar je sploh takih =

navada - Zastoj' mu pa tudi noben eni denarja ponjati, in tako je bil vedno več dalek kakor je imel razlucenja. Imel je pa to prednost da mu je jeric prav prilizjen tekel, tako se je sprizajmil tam z enim kmetom, kateri mu je dajal stanovanje in skoro tudi jid zastoj'. Ker je pa znal prav posebno dobro legat, se je tam tako privadil da so ga kakor za domačiga imeli. Imela pa je gospodinja tiste hiše eno posebno lepo žepno uro, katero je večkrat kazaloe, in pravla, da jo je za enim gospodom podedovala.

Ko se ta delavec že navelizja delat in vidi da denarja ne bo nesel nič domo, začne mislit kaj bi naredil. Kmalo je pogodi - Vreme na povoda nekej pri tistem kmetu denarja, in zraven pa še tisto žepno uro izmakne - in je popluta domo. Domogrede ga dojde en popotnik rasno enakiga značaja. Potem se začneta pomenkovat, kam da kter gre, ali kje je kter bil, pa obdva sta eden drugmu legala. Tako pride, da tudi z pogovorom do ure, katero je ta prisel imel in tudi pripoveduje kako drago, da jo je plical. (ukradel). Temu popotniku slo do,

padel, in ji začne kupovati od njega. Katero mu
ta kmetič visoko ceni. In tako greje prideta
v eno hosto, po kateri je bilo več potov.

Zdej prosi ta popotnik tega kmetička da naj mu
uro še enkrat pokazé, de je bo dobro ogledal in po-
tem je bo kupil. - Res mu je da - al ta neogle,
duje dolgo - skisne uro in - steče nazlo v stran,
sko pot. Ta kmet kriči za njim, pa ker je pre-
videl de ga ne vjame - si misli kakor sin jo
kupil. Saka sin jo prodal - in gre na prejdome,
ko pa se blizo doma pride, in se mu je se začela
pajčevna po trebuhu delat, se oglasi oč v bližno
kerčmo, de bi tam svojo jeco, za prodano uro, in
ga trebuhno nadlego en malo potolašil in ga spije
na naglo ma en bo kal. Se veda, de potem
je blo treba plačati, poseje podenar pa - ga
ni blo, izgubil ga je bil, ko je za kupcom to
sekel. Res serdan pride dama (no pa menda tud
raostergan) zdej nevej kaj bi naredil. - Dobere
hitro nekaj pivaj nja od svojga zemliščev in spravi
v ržep - in je precej nazaj pocitra proti Laski-
cam, de bi tam svojo sabeneno prav drago
prodal. Pa zopet ni hotel nobeden, mačka

v žakli kupit. Takto se ves opoten in lačen poda
pa brez vsega denarja v eno kerčmo.

Bilo je že proti večer, in ko se je dobro na pil in na
jedel, prosil se za prenočišče, de bo plačal pa drugi
dan preden bo šel. Med tem ljud pripoveduje, de je
ene voli prodal tam en mu kmetu na up, in ker
mu ni opravil časudenar poslal, je šel pa sam
po njega in takto se posebno prosil, de bi v varnim
krajú ležal, ker ima precej denarja pri sebi. (Sejmi imel
nič) Do noči mišli takto bi naredil - de bi ne,
bil oš tepen za tako sleparijo, pa ker je bil ves mu,
hašt, je ljud to kmalo pozodil, si prereže notraj,
ni žep, in takto mirno zaspi.

Drugo jutro ko vstane, in a ves začuden
zavpije - O jej-jej - kdo ukraden sem - kdo
je pri vas tak tat, in pokazé prerazan žep -

Kerčmar se hudo vstraš, ker je vedel de dosihmal
se še nikol ni pri njegovi hiši kaj takiga pri,
petilo - pa kaj čé, on ni mozel pomagat in se
roti de ja on mi nič kriv tega. No ta slepar
pravi; zdej se tolko nimam, de bi vam račun plačal,
in damo skoro brez denarja nemorem - Kde jim
Kerčmar vse zastonj puati in mu se precej denarja
posodi, samo de bi njegova hiša postena ostala.

Leveda posodil mu je na večni početak -

Nes vesel pride domo in zraven pa se nekaj
denarja prinese, pa to mu vse nič ne pomaga
ta njegova golufija — vedno bolj in bolj
je bil reven in — je se zdaj —

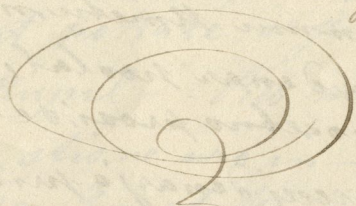

527/200, 10
Dostavke

Vražje, prazne vere in sleparija

Veliko je se vraž in praznih ver med ljudstvom, naj na
deželi, čeravno se je se marsiktera menda z kros prepričanje
potkubila. Nekaj menda je se iz ostanikov etariga bozanstva,
in največ pa iz mišljenja lažnivih in sleparskih ljudi.
Zatega del hčem ljudstva ene se popisat, katere niso
se ugasnile, pa ne za to, da bi blo komu u spodkrljije
ampak, da bi pri vsaki reč in vsak čas stasli največ vero
in zamparje v prazga edinga Boga, na večne zdrašnitke
in pa tud na domače zdrašvila in pripomočke, pa na take,
od katerih smo prepričani, da k' zdražja ali eni ali druga
reč gotovo pripomorejo ali koristijo. Ne bom na tem
popisoval, kakor oim eliaal, ker to bi blo preobširno,
ampak vzet bom bolj poverke poglavitne reči —

Nes vesel pride domo in zraven pa se nekaj
denarja prinese, pa to mu vse nič ne pomaga
ta njegova golufija — vedno bolj in bolj
je bil reven in — je se zdaj —

527/200, 10
Dostavke

Vražje, prazne vere in sleparija

Veliko je se vraž in praznih ver med ljudstvom, naj na
deželi, čeravno se je se marsiktera menda z kros prepričanje
pokubila. Nekaj menda je se iz ostankov etariga bozanstva,
in največ pa iz mišlij in lažnivih in sleparskih ljudi.
Zatega del hčem ljudstva ene se popisat, katere niso
se ugasile, pa ne za to, da bi blo komu u spodkrljije
ampak, da bi pri vsaki reč in vsak čas stasli največ vero
in zamparje v prazga edinga Boga, na večne zdrašnitke
in pa tudi na domače zdrašvila in pripomočke, pa na take,
od katerih smo prepričani, da k' zdražja ali eni ali druga
reč gotovo pripomorejo ali koristijo. Ne bom na tem
popisoval, kakor oim eliaal, ker to bi blo preobširno,
ampak vzem bom bolj poverke poglavitne reči —

Tako postajim, so taki sleparji, kateri za gotovo
serdijo. De, ako je katero. kaj ukradenega, de mu takeva
v zerkalu pokazajo (tako umetnost, bi blo tudi dobro,
ko bi jo pri sodniji zlati z nali?) ali če je kdo bolan, se
pravno verno ljudstvo mieli de mu je kdo naredil ali (zacop
rov) zacaras, in gredo k' takim sleparju, Tode placat
morejo naprej kar zahteva. Tako se začne slepari iz mi,
gat in kako čenčarijo skop sprasfat in potem bere z'ka,
kih starih bukter nerazumljive besede in ~~in~~ razne
križe dela, in potem mu začne pripovedvat
de je ta reč nemogoče, ker je blo tati neko blago čer vodo
puneseno ali prepeljano, ali, če je ravohje zdravje, de,
je lista reč sergana ali pa povodi epusena, z' katero
je hudobnez temo ali uni mu naredil, in tako de je
taka reč nemogoče odpraviti, ali si pa kako drugo
reč iz misli, samo de za odpravi, brez de hi, kaj zvedil
ali če mu prav zdavilada, pa več del take, de mu
nemorejo nič pomagat.

Ni dolgo tega - kar sta sta, dva pametna moza, pa
za to reč prav dost neumna, k' takim sleparju
zlo delec, kater se je pustil pa tudi dobro placat
po zdravila, pa dasih mal mi se nič pomagalo.
Pripovedvata sta mi, de je on, ta ko učer za
tako reč, de wakiga, ozdravi in pa de tudi naredi
de je ukradeno blago o pravim času naraj pri nese
no, de nam reč z' hudičem govori, kadar hoče
in de mu vse hudič povej, pa jest mielini, de,

hudič in čisti slepar, ob čem nič ne vejeta. —
Kolkó pravnih ver je pri gospódinjah —. Če se krava
kij oboli — že je coperniza kriva, de mleka nima
in de je coperniza pomolze i. t. d. Pripetilo se je,
ko so ravno take vraže na prosjali, de je prišla
přatena oseba takrat k' hiši, in precej je bila za
copernizo razglasěna. Pravijo, de je vsaka coperniza
po herbti kosmata —. Nadalej, če se tele
ne rodi prav, ali če se smetena ne omena rada,
ali če krava berja kadar je molze i. t. d. vse je coperniza
kriva. Odpravljajo po nekterih krajih tako,
de, zjutraj kadar kravo pomolze, vse mleko v raz,
belena pec veržejo, ali razbelen zob odbrane v prag
prištali zabijajo i. t. d. in da na divto čaranje golo,
vs more coperniza pridet. —. Kópet kolkó je
neumnost — de copernize ^{metlo} ~~mleto~~ razjedijo in de
gredo ob hudiči vri v zrak tiso delat i. t. d. splot
so pa le stare babe za copernize, (mende gre
laglej v zrak, ko mlada?) Nadalej, de so bin,
kustno nedeljo zjutraj zarano, vse copernize
na polju, de rasa po zřitah nabirajo in tako
plen jimlejo oscedu —. Pa drugac jih ne mo-
re vidit, ako se ves nerobe v oblacilo napravi —

hudič in čisti slepar, ob čem nič ne vejeta. —
Kolkó pravnih ver je pri gospódinjah —. Če se krava
kij oboli — že je coperniza kriva, de mleka nima
in de je coperniza pomolze i. t. d. Pripetilo se je,
ko so ravno take vraže na prosjali, de je prišla
přatena oseba takrat k' hiši, in precej je bila za
copernizo razglasěna. Pravijo, de je vsaka coperniza
po herbolu kosmata —. Nadalej, če se tele
ne rodi prav, ali če se smetena ne vmena rada,
ali če krava berja kadar je molze i. t. d. vse je coperniza
kriva. Odpravljajo po nekterih krajih tako,
de, zjutraj kadar kravo pomolze, vse mleko v raz,
belena pec veržejo, ali razbelen zob odbrane v prag
prištali zabijajo i. t. d. in da na divoto čaranje golo,
vs more coperniza priditi. —. Kópet kolkó je
neumnost — de copernize ^{metlo} ~~mleto~~ razjedijo in de
gredo ob hudiči vri v zrak tiso delat i. t. d. splot
so pa le stare babe za copernize, (mende gre
laglej v zrak, ko mlada?) Nadalej, de so bin,
kustno nedeljo zjutraj zarano, vse copernize
na polju, de rasa po žitah nabirajo in tako
plen jimlejo oscedu —. Pa drugac jih ne mo-
re viditi, ako se ves nerobe v oblacilo napravi —

in v Rozole gre, in de od tam vse copernije
vidi — ¹² Prastliza je - de je šel enkrat en gospod
memo enga kmeta ki je ravno na njivi oral in,
se je naprasljalo tudo vreme - In ko se en čas po,
govarjata pa reče gospod kmetu, de naj pas
prereže ženi ki mu je pomagala pri oranju -
Kmet se en čas brani - ki čemu bi prerereval
pa na pri govarjanje vendar le stori, in ko
pas prerere - se razgene skump - de je
žena noža preslepila in de ješla v zrak k'
drugim copernizam. — Pravijo de toco
nemore drugač naredit, de je far zruven, ker brea
farja ni viharja —

Opomniti morem nadalj tud od listih sib
katero pozemelsko zaklade ali sūze kazajo -
de namrec tiste začarane sibe skonej konze
stakke, in de v tistim kraju je zaklad, ka
mor se se konzi nagnejo - pa ni kol no,
beden ni se zaklada z tistim najdel.

Tud se pripeti, de so taki oluparji, kater pravijo
de z raznimi molitvami zaklade ven z zemlje
spravijo, in de se so zaletvami zakladi, de
ima tudi čes nje oblast. ¹³ Pripovedka je =

in v Rozole gre, in de od tam vse copernije
vidi — ¹² Prastliza je - de je šel enkrat en gospod
memo enga kmeta ki je ravno na njivi oral in,
se je naprasljalo tudo vreme - In ko se en čas po,
govarjata pa reče gospod kmetu, de naj pas
prereže ženi ki mu je pomagala pri oranju -
Kmet se en čas brani - ki čemu bi prerereval
pa na pri govarjanje vendar le stori, in ko
pas prerere - se razgene skump - de je
žena noža preslepila in de ješla v zrak k'
drugim copernizam. — Pravijo de toco
nemore drugač naredit, de je far zruven, ker brea
farja ni viharja —

Opomni morem nadalj tud od listih sib
katero pozemelsko zaklade ali sūze kazajo -
de namrec tiste začarane sibe skonej konze
stakke, in de v tistim kraju je zaklad, ka
mor se se konzi nagnejo - pa ni kol no,
beden ni se zaklada z tistim najdel.

Tud se pripeti, de so taki sleparji, kater pravijo
de z raznimi molitvami zaklade ven z zemlje
spravijo, in de se so zaletvami zakladi, de
ima hudič ces nje oblast. ¹³ Pripovedka je =

in v Rozole gre, in de od tam vse copernije
vidi — ¹² Prasliza je - de je šel enkrat en gospod
memo enga kmeta ki je ravno na njivi oral in,
se je naprasljalo tudo vreme - In ko se en čas po,
govarjata pa reče gospod kmetu, de naj pas
prereže ženi ki mu je pomagala pri oranju -
Kmet se en čas brani - ki čemu bi prerereval
pa na pri govarjanje vendar le stori, in ko
pas prerere - se razgene skump - de je
žena noža preslepila in de ješla v zrak k'
drugim copernizam. — Pravijo de toco
nemore drugač naredit, de je far zruven, ker brea
farja ni viharja —

Opomni morem nadalj tud od listih sib
katero pozemelsko zaklade ali sūze kazajo -
de namrec liste začarane sibe skonej konze
stakke, in de v listim kraju je zaklad, ka
mor se se konzi nagnejo - pa ni kol no,
beden ni se zaklada z listim najdel.

Tud se pripeti, de so taki sleparji, kater pravijo
de z raznimi molitvami zaklade ven z zemlje
spravijo, in de se so zaletvami zakladi, de
ima hudič ces nje oblast, ¹³ Pripovedka je =

De je Kmet na njivi oral in po naključju je on
brento denarja izoral, in de nadiato se mu en mož
za herblom oglaš, namree de x nej denar pusti
pri miru, ker je njegov, bil je namree tudie,
pa de mu ga dnd prepusti, ako mu lieto da, ker
ga bo, na potu domogrede srečalo. Kmet
nepomi sluje dolgo, ker je bla se na vada, de
ga je mlada pesek srečal njegov in - mu obljui
bi in denar vzeme. No domo gre, srečalo ga
je pa ta mlajši otroče, in kaj ga je vihar
zrak vzal - in de ob ledu je pa zopet prišlo
nazaj, katerga je pa samo boter ali kuma
njegov vidil, in de ga je otroče nazovorlu nam
ree - boter, vi me pa lohka resite - boter
se vet ras, ne reče nič in teče k' fajmostru
za svet uprašat - No pa nazaj pride, že
ni blo otroka ni tjer - In de je tisti denar
še dandanašni v listi hiši, samo de se je globa
no pogrčnil -

Nadalej kolko je blo praznih ver pri starih
koozih in nekaj je še zdaj. De mu je narejeno
de puška noče vžgat, ali de pes nima sledu, ali
če prav žival vsterli, pa ga vender ne počaka
čeravno je vsa žival razbita i t.d.

Zatvegadel so strupene kace o v cev devali in
vzeli germ lečav strelali in potem je blo od prav,
lens in se veliko drugih neumnost.

14. Bili so eni tako prederami, de so v brat^{ih} brid^{ih},
ko martro ali križ strelali, stem nam onom
de, je potem looz, kater to žalostno rec zgotovil,
vsakiga zajca vidil ze z' kriba v krib kje da
leci, nam rec de ena zelena megliza je bla nad
leziščem.

Strasna pripovedka je - De se je z najdel entkiz^{ki}
lud en tak looz, kater je tako naredil pa de
lud zdej po smerti nima mian. Prezejšni veliki
gorod je - mervvaški krab - v pari sv. Ruperta,
kater ima pa ime od tega, ker je zlo sterma.
pot ces, od vasi Svinskiga na sleve in poleg
poti so nesli entkrat mervliza. Bilo je pa po
zimski čas in blo je ledeno, tako so nosci
pali z' trugo in se je zraven en precej do mervliza
vtil. - Ta mervliza je ta živga vtil.

In po tej poti se pripoveduje, de, se dandana³
sni po noči tak lovec strelja in kriči -
ton, ta, ta, na pese in de lud lajajo - pa no
biden nič ne vidi. Nebrn rekkel, de, je -

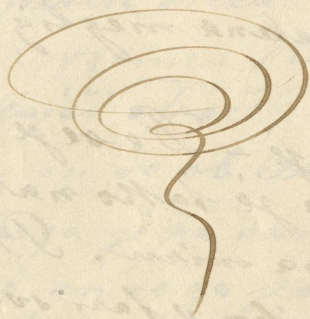
Zatvegadel so strupene klačé a v cev devali in
vzeli germ lečav strelali in potem je blo od prav,
lens in se veliko drugih neumnost.

14. Bili so eni tako prederami, de so v brat^{ih} brid^{ih},
ko martro ali križ strelali, stem nam onom
de, je potem looz, kater to žalostno reč zgotovil,
vsakiga zajca vidil že z' kriba v krib kje da
leži, nam reč de ena zelena megliza je bla nad
ležiščem.

Strasna pripovedka je - De se je z najdel entkiz
lud en tak looz, kater je tako naredil pa de
lud zdej po smerti nima mian. Prezejšni veliki
gorod je - mervvaški kríb - v fari sv. Ruperta,
kater ima pa ime od tega, ker je zlo sterma,
pot čez, od vasi Svinskiga na sleve in poleg
poti so nebi entkrat mervliza. Bilo je pa po
zimski čas in blo je ledeno, tako so nosci
pali z' trugo in se je zraven en precej do mervliza
vtil. - Ta mervliza je ta živga vtil.

In po tej poti se pripoveduje, de, se dandana
sni po noči tak lovec strelja in kriči -
ton, ta, ta, na pese in de lud lajajo - pa no
kiden nič ne vidi. Nebrn rekkel, de, je -

to golova resnija, ker nisem sam slišal, pa
to je pa golovo de, starih reči se ni norečevati
ali kaj enakiža počenjat - zadošti ~~in~~
nam pred oči postavle istrašna in žalostna
dogodba v letu 1848 v Tremarjeh na Stajer-
skim v laški fari, ki je pa resnična
in vsak termin v izgled —

Cele butkve bi loh ka popisal takih
neumnih reči pa za zdej nej bo zadošti.
Endrugkrat se kaj —

Jose Berger
v. breskvi

